

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VIme, 1480

Prima pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

I
eamus hinc. Ecce quo dilectio p̄ris euz impellebat ad mortem
vt mandatū ipsius impleret. accedens sponte ad locū ubi tra-
dendus erat surgam⁹ & nos p̄ sp̄m̄sc̄m̄. eleuando mente nr̄az
ad celestia. & eamus hinc atēnnēdo ista transitoria. & figamus
desideriū & amore co:dis nr̄i ad supnā illaz curitatez Jhr̄l m̄. cu-
ius p̄ sp̄m̄sc̄m̄ dues fāci sumus. qz nō habem⁹ hic manētem c̄
uitatem. s̄ futur⁹ inq̄rimus. qd̄ ipse nobis p̄estare dignetur &
**Dominica de trinitate. Introductio ser-
monis quinque simi.** A

Vni venerit pacilis quem ego mittā vobis a
p̄re sp̄m̄ veritatis q̄ a p̄re p̄edit &. Jo. 15. de
hac re vt dicit Aug. 1. de trini. summa & excellen-
tissima cū modestia et timore agendū est. et at-
tendissimis aurib⁹ & deuotis audiēdū ubi q̄rit
vinitas tritā p̄ris & filij & sp̄uſtā qz nec p̄iculosis aliacū errat
nec laboriosus aliqd̄ querit. nec fructuosins aliqd̄ inuenit. ad
cuius noticiaz fides est necessaria. qz vt idem dicit. mentis hu-
mane inualida actes. & tē excellenti lucē nō figit. nisi p̄ iusticiā
fidei nutrita veget̄. s̄ tec̄ omnia vt idē dicit m. 15. de trini. p̄/
catione melius q̄ disputacōe habent. vñ ad ipsā trinitatē que
deus est. de qua locuti sumus deuoto accedam⁹ corde postulan-
tes. vt sui noticā nobis infundat. qd̄ vt asseq̄ mereamur. ubi
dei genitricē p̄ nobis intercedere depremunt dicentes. aie Lgaria
Requie sermonē infra octuā ascensionis qz hoc idē euangeliz⁹
expositum est superā &.

Dñica prima post penth. Prima pars

Stote misericordes sicut & pater vī misericors ē
lu. 6. h̄ id legit mat. 7. 4 et mar. 4. modicū de h̄
hētur Si nulla esset indigencia. nulla etiā esset
misericōdi necessitas nūc vero qz multis miserijs
muolūm̄ur. oportet vt miseramur alter alteri⁹
nec etiā expectam⁹ vt nūi misereant̄ irōn̄ abilia aialia q̄ sui ta-
tim admūcēm̄ miserent̄. ad opus aut̄ mie hortatur nos deus
in p̄nti euangelio. quod in tres partes diuiditur. nam in p̄ma
ostendit in quib⁹ operibus mia sit tenenda In secunda vō q̄n-
to p̄remio sit remuneranda. ibi. mensura bona⁹ &. In tercia at̄
quo ordine corredio alterius sit facēda. ibi. dicebat at̄ illis &.

B Cūca p̄mū. qn̄q̄ tangit. Primo in generali p̄ponit
misericordie mandatuz. d: estote misericordes: mia in duobus

Sermon

consistit. s. in passione misericordia primi. et in subsidio beneficij. vñ Aug. li. de officiis. mia inquit est adolentis affectus animi. cu ad ditamento beneficij. ut appetiamur primo. et largiamur de p̄rio: sicut et p̄r uester misericordia est: ecce misericordia forma et exemplum. p̄r em̄ nr̄ deus ipse est. cui dicimus p̄r nr̄ qui es in celis. Deut. 33. nū quid nō ipse est p̄r tuus? et istius pris misericordias sunt sup omnia opera eius. qz vt dicit Mat. 5. ipse solez suū facit oīri sup bonos et malos. et pluit sup iustos et iniustos. si ergit dei filij sumus. oportet euz in opib⁹ mie imitari. Die 3. p̄rem dei estote. sicut filij carissimi. misericordia at istius pris filios nos reprobam⁹. vñ Cirtillus dicit. magnū est p̄comū pietatis. redit em̄ h̄c virtus nos deo aformes. et quasi qdam signa sublimis nature nr̄is imp̄mit aī abo. T. Nota qz liz debeam⁹ conari assimilari deo in ope mie qntū possum⁹. nō possum⁹ tñ excedit em̄ dei mia nr̄am Primo qdem in liberalitate. qz vt dit Aug. 13. afel. ex nr̄a infirmitate appetimur ad subueniendū indigentib⁹. sicut illis opitulantes. quēadmodū nos vellem⁹ nobis opez ferri. si eode modo indigerim⁹. deus vero qui bonorum nr̄oz non egit libere miseret. nam id nr̄i miseret. qz tales mie dei nullus est admixt⁹ dolor. nos vero sic miseremur. vt doleamus miserando. vnde Aug. 3. afel. tu dñe qui longe alte et purius amas animas qz nos. in corruptibiliā miseris quo nul sem⁹ alterutru misereri. aut etiaz nobis ipsi ipse misert⁹ est nr̄i quia cu ad huc nihil essemus scđm magnaz miā suā elegit nos ante secula. et p̄destinavit in gloriā suaz. et de nihilo prodixit adesse. Quarto excedit in prioritate. anteq̄ em̄ possem⁹ alterutru misereri. aut etiaz nobis ipsi ipse misert⁹ est nr̄i patris affectum quod pietatis est qslī morituri filij suscepit peritulum quasi orbitatis hauit dolorem ne tibi penret fructus redemptionis. tantu fuit domino studium tue salutis. Quinto excedit diuturnitate quia adhuc post tante pietatis precium mlt̄ sūt dei mie. qz qlibet ī seip̄o facile inueniet. p̄ma qz a multis p̄tis nos custodit. ī q possem⁹ icidere sic em̄ ī mlt̄is offēdim⁹ ita nisi optia dei petas futurisset. ī alia poteramus incidere. Sedā misericordia ē q sermone explicari nō p̄t. qz libera qz be/

magna. q̄ gratuita. qz duz peccam⁹ ipse dissilat. nō atinemus
a scelerib⁹ a ipse abstinet a verberib⁹. plongam⁹ multo tpe hñi /
q̄tate. a ipse benign⁹ dilatait pietatē. Tertia qz ipse cor nrm vi/
sitat. a ita imutat vt amara fiant q̄ male dulcia prius erat Vñ
Aug. 9. xps deus adiutor me⁹ et redēptor meus q̄ suave
m̄hi subito factū ē carere suavitib⁹ nugaz⁹ meaz⁹. a q̄s amit/
tere metis fuerat. iam dīmittē gaudīū erat. ejciebas em̄ eas a
me. tu v̄a a sumā suavitas ejciebas a intrabas p eis oī volup/
tate dulac̄. h̄ non carni a sanguini. oī luce clarior. oī secreto in/
timior. oī honore sublimior. h̄ non sublimib⁹ in se. Quarta ē q̄a
penitentes nos misericordiſ suscipit. sicut p̄ filiuz pdigū ad se
venientez obuians recepit. mia motus sup eum. Qnta qz p̄stat
v̄tutem atinendi deinceps. a emendaci⁹ viuendi. ne reediu⁹
paſtam. Sexta est qz donat ḡfaz pmerendi. qua sc̄e a iuste vi/
uamus. Septia qz nobis indignis a p̄cezib⁹ dat spez obtinē/
di p quā v̄sq ad celestia speranda p̄sumim⁹. Est et alia mia q̄
omnes p̄dictas ſirmat a complet. qz cuz'oeſ n̄re iuſtice non
ſint adigne ad futuram gl̄iam. non ex opib⁹ iuſtice q̄ fecimus
nos. h̄ hm magnā mifciam nos ſaluat poſt mortez in vitam
eternam. V Sedo ponit vinum circa qd̄ maxime atten/
denda est mia. a illud est iuditium de quo dicit: nolite indicare
non phibetur iuditium mifdie quo ſubuenit paupib⁹ a oppres/
ſis. et redditur v̄nicuq̄ quod ſuū eſt. de quo p̄a. iudicat ege/
no et pupillo. h̄uilem et paupem iuſticate. hoc enim eſt opus
maxime mifdie. Sed multiplex iuditium prohibet. p̄imū eſt iu/
ditium arrogacie de ſeipſo. quo aliquis iudicat ſe dignuz eſſe
gratijs datis. aut maiorib⁹. a m̄ dignu eſſe pati mala que ſu/
ſinet. Sedo phibet iuditium iactancie quo aliqui vt dīc Crib
non ex beniuolentia. h̄ p iactantiaz ſue iuſticie xpianoi xpianos
despitunt. Tercio phibet iuditium p̄petratias. qz vt dīc Crib
Judicandus eſt proximus. si peccat in deum. si vero in nos pec/
cat. ſine iuditio dimittendum eſt ei. vt deus nobis peccantib⁹
dimittat. Quarto phibet iuditium indignitatis vt idem dīc. ne
illi qui multis malis pleni ſunt. alios p mimis iudicent. iudi/
gnum em̄ eſt tales eſſe iudicēs. Vnde Aug. 4. de a. dei elegan/
ter a veraciter respondit pirata quidā comp̄hensus ab alexan/
dro magno. cū ab eo interrogaret quid ſibi vt mare h̄ret infe/
ſtu ille libera voce. qd̄ tibi inquit vt oeb̄ terrazz. ſed quia ego
exiguo nauigio facio latro vocor. qz tu magna claſſe impator
Qnto phibet iuditium temeritatis. qz vt dīc Xu. qdaz ſut ocul/
ta a de illis iudicā ē phibitū. qdaz v̄o iud̄a. qz dubiū ē quo
aio ſiat. a d illis iudicā ē temerariū qdā v̄o ſut maifeſte mala

Sermo

sicut sapra blasphemie & huinmodi. quocum iudicium est pmissus
Sexto phibet iudicium personalitatis ut in iudicio non sit acceptio
personarum. parvis aut dimitis. amicu vel inimici. potentis aut in/
firmi. nam ut dicit Psycho. li. 3. de su. bo. quatuor istis modis iudici/
um humanum putat: tioe potente. cupiditate dimituarum. amore
amicorum. odio inimicorum Cassio. in epistola. teste Cicerone puer/
bialiter dicit. exuit personam iudicis. qui amicu iudicavit. a Ambrosio
super beati Ima In iudicio inquit non tempsi patipez. non oppressi
vidua. persona dimitis non recepi. in omnibus opibus seruauit iustici/
am. Septimo phibet iudicium dubietate fidei. ne ut dicit Dylla.
Hus iudicium de dinis pmissione. tale enim iudicium aduersus
deum est ex fidei ambiguitate. Octavo phibet iudicium curiositate
quo multi iudicare volunt dei iudiciorum. q. s. in iudicio isto quodam
mali floreat. boni vero patient. non enim est sine iusto dei iudicio licet
occulto. Legit q. quodam senex horemita deum rogauit. ut ei sua
iudicia demonstraret. cui die quodam angelus domini in silentio
senis apparet. et duxit eum visitare sanctos pres. et venerant ad quem
dam sanctum senem. qui magno gaudio eos suscepit. et lauit pedes
eorum. atque pavuit rescatione manu vero facto eos dimisit h. angelus
ab escule tunc catinum in quo comedeva sat. post quod senex misit filium
suum. ut eum rediret. quem angelus ipsum. per precipitum mortuus
est. per turbatus verso horemita locutus eius de facto venit tuus an/
gelus post duos dies ad cellam. ubi erat senex cum duobus de/
cipulis. qui noluit eos recipere. sed tandem post magnam insitanciam
eoscepit. nec lumen nec panem aut aquam voluit ministrare
illis. manu facto angelus dedit huic catinum quem occulte pri/
ori seni tulerat. quod videns frater qui cum eo erat turbatus.
recede inquit a me obsecro. tecum amplius non ibo. sancto enim
illi viro abstulisti catinum. et filius eius occidisti. huic vero pes/
simi catinum dedisti. cui angelus tu rogasti deum videre iudicera
eius. ad quem demonstranda missus sum. Ille enim viro abstulit ca/
tinum. quia non erat de bono. nec debebat talis sanctus vir ali/
quid tale possidere temporale. occidi vero filium eius. quia no/
de sequenti occisorum erat patrem. catinum autem qui de ma/
lo est addidi huic pessimo ab rimaz eius. quo dicto dispartitur
et non iudicabimini. cauendum est ne perperam iudicemus. quia
ut dicit Ber. veniet dies ille in quo iudex omnius nos modis
ministrabit iudicia. sed ipsas quoque iusticias iudicabit. Iac. 2. iudici/
um sine mia fiet illi. q. non ficit mia. E. Tertio tangit al/
ter spesale i. q. seruanda est mia. nolite denare et non denerabimur.
non prohibet sententia iuste damnatoris. qua mali puniunt. dicit enim

Exodi. 22. maleficos nō pacieris vivere. sed prohibet ne vila cōdemnatio sit absq; ahq mansuetudine. debet em qui alii vdem nat tria considerare Primo si ē i eadē culpa p qua alterum damnat q; si sic nullo modo damnaret. quia seipsum condamnat vñ legit q; Socrates videns latronē duci ad mortem risit. et interrogauerunt euz cur rideret. dixit. rideo qz magni latrones paruu latronē dominant. Secundo attendat qui altez dānat si qñq; fuit in eadē culpa. & tūc damnat cū mia. sic sibi miā w luisset. Tercio consideret si nūq; fuit in eadē culpa. qz dicit aplus qui se putat stare. videat ne cadat. & iō cū mia damnat Cauar to ponit aliud in seruanda mia. & est dimissio suscep̄t̄ iurie: di mitite: ex corde miseras illatas. naz vt dicit Aug. in euch. 5. cū multa sint genera elemosinaz quib; adiuuamur. vt dimit tant nobis pet̄a n̄a. tñ nihil ē mai9 illa. q; cū ex corde dimittimus qd in nos q; peccauit: & dimittet̄ vobis: non est ho mo q; pet̄o nō sit obligatus. qd sibi dimitti indiget. h tunc nobis dimittit̄. qn in nos peccatiō dimittim⁹. alias em frusta remissione speram⁹ a deo. nisi nos primo remittam⁹.

Quinto aliud spāle ponit̄ ad miā p̄tinēs: date: scz indigētib; mie bñficiū. qd ē elemosina. & elemosina ab eleysō grec⁹ qd elatine miserere. & sinā ebrayte. qd est latine mandati. inde elemosina qsi mandatū mie. vel dī ebrayte ab eloy qd est deus. & moys. quod est aqua. quasi diuina aq. qz refrigerat & dantem et recipientem. Nota q; duplex est genus elemosine scz corpale & spiritual. corporalis elemosina fit septem modis. s. visitare infirmū potare sitiētē. cibare esurientē. captiuū redimere. nudum tegere. hospitem colligere. supelire mortuū. vñ versus Visito post abo redimo colligo condo. Sex vero sunt spirituales elemosine isto versu dente. Cōsule. castiga. solare. remite. fer. ora. fac spiritualem elemosinā. qui dat consiliū in dubijs. qui castigat insolentes. & solat tristem. remittit offendā. portat alioz defēt⁹ et qui orat pro p̄ximis et quia nullus est qui aliquo istorum modorum. non possit dare elemosinā nullus a p̄cepto elemosine penitus excusat: et dabis vobis: vulgariter dicit̄. dare facit recipere. pro temporalibus dantur eterna. pro vilibus pretiosa. pro transitorib; perpetua. nā multa dona sunt. que dant elemosinā largētib;. p̄mū ē sanitas aie ysa. 58 cū fecis sanitas tua citi⁹ oriet̄. Scdm ē mūditia cori⁹. luc. 11. dare elemosinaz & ecce oia mūda sūt vob̄. Terciū est illuiaō mētis. ysa. 58. oriet̄ i tenebris lux tua & tenebre tue erūt sic meridies. Qrt̄ ē v̄tūtū fecūditas. ysa. 58. eris qsi oet⁹ irrigu⁹ cui⁹ nō deficit aque

Sermo

Quintū est extincō peccati. Eccl. 3. sicut aqua extinguit ignē ita elemosina extinguit pēccātū. extinguit ignē inferni. extinguit rursus irā dei. Sextū est libertas Thob. 12. elemosina a morte liberat aiam. Septimū qz in bonis aseruat. Eccl. 17. elemosina viri est qzī scūlū cū ipso. que grām hoīs qzī pupillā oculi conservabit. Octauū qz pugnat p nobis timicū. Eccl. 29. sup statū potētis a sup laniā adūlus imitacū tuū pugnabit. Non nū qz etiā orat p nobis Eccl. 3. dclu de elemosinaz in finu pauperuz. a ipsa orat p te Decio qz tandem coronat in vita eternaz his em qui dederunt elemosinā dicēt in fine seculi. venite bene/ dīci p̄is mei capite regnū. qd̄ vobis paratum est ab origine/ mudi. sola em mie opa in die iudicij remunerant̄.

Secunda pars.

b

Ecundo cū dicit L̄ensuraz oñditur qnto premio sit
mia remun eranda a multiplicitate describit beatitudi-
nem eternā Primo quidē qz iste vñcūqz distribui-
tur iuxta mensuraz meritoꝝ mensura premioꝝ km
em mensuram meriti est mensura premij. vnde Gre. 4. moral. q
in electis in hac vita est discretio operū in alia quoqz vita paulo
dubio erit discretio dignitatuz. vt quo hic alias alium superat
siliū aliis aliuz retribuōe transcedat. a q̄uis illa retributioꝝ
dignitas equalis nō sit. vna tñ omnibz beatitudinibz vita erit
xp̄ter quod ap̄c. 21. dicit qz nulla supna sancta ciuitas Hirlem
mensura arundinea aurea metita est. qz certis gradibus digni-
tati mensurati supni cives celestis ciuitatis ordiez distiutūt Se dō
describit hoc p̄miū qntū ad p̄fectionē: bona: bonū est illud bea-
titudinis p̄miū. imo bonū omnis boni. Ap̄lectēs in se qntūqz ve-
ra sunt bona. vñ Boecī in de do. beatitudo est status oīm bo-
noruz aggregatōe p̄fectus. q̄ vero sint illa bona que preparauit
deus diligentibz se. fide nō capitur. spe non attingitur caritato
non apprehendit. desideria et vota transgreditur. acquiri potest
exterminari nō potest vt dicit Aug. 22. de cuius dei ibi em vt di-
cit idem qzī amabitur aderit nec desiderabit qd̄ non aderit
omne qd̄ ibi erit bonū erit a sumū de⁹ sumū bonū erit Tercio de-
scribit hoc premiuꝝ qntū ad plenitudinē: et asertam: a plena
plena nanc̄ erit aia celesti beatitudine. ita vt nihil anime aut
mentis aut intellectus sit vacuum a gloria. ps. replebimur in
bonis domus tue. Quarto describit hoc premiuꝝ qntū ad suī fir-
mitatem: et coagitatam: que enim firma esse volumus cogi-
tamus tale erit beatorum premiuꝝ qz stabilitum et securū vnde
prosp̄ de vita aetempl̄. futura vita vbi credit̄ ē. vbi ē certa secu-